

ע"מ:

עין משפט
גד מצוה

השובר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

מסורת הש"ס

6) כ"ה רפסא בלא חריו וכן
בערוך, 7) ע"ז סה, 8) יש, 9) מלאן הוא דעיר דמש, 10) מה"ר"ם, 11) ע"ז ח"ס ע"ז סה, 12) ד"ה ה"ר ר"ת ו"ס ו"ע"ע, 13) ח"ר יו"ט, 14) ע"ז ע"ע, 15) ע"ז ע"ע, 16) ד"ה השתא.

מוסף רש"י

ומזוהר של אותה הדרך, אפילו הוא מה"ר ג' ימים ע"ז סה, 17) ה"ר ר"ם, 18) דש"ר מ"ח עליה מוונת על הדרך וחמ"ר אינו מניח אלא יום אחד (ע"ז), 19) אי דש"ר מ"ח, 20) דרך הליכה, 21) מלאן מוונת ליקח כל שעה (ע"ז), 22) מאוונת לאורגא, 23) מחמט למשק חסדן יום אחד כמו ועל ועבר תלמיא אורגן דסמכ"ר (ע"ז ע"ז).

נימא ליה הכי לי הוא חמרא, גופיה ואלא מיימינא ספינתא אחריתא. הואיל והספן יש בידו להשלים תנאו וזה מעכב ישלם כל השכר: לא משתתם. להא דר' נתן: אלא כיון זה וספינה זו. ולא ביד זה וזה להשלים הלכך יד חובע על התחבונה דלמחר ליה האך אלא לא מעכבנא ממי מיימית דידך: חולקין.

אם קבל יחזיר והא לא נתן יתן המצי שהרי ביד שניהם להשלים ואם יעכב הנמנע מלימן המצי יעשה תנאו: השובר את הספינה ופרקה לה כחצי הדרך. קא סלקא דעמיא שכרה עד מקום פלוני בן וכן וכשהגיע למצי הדרך פרקה והוציא חבילותיו ממנה: ואין לו, לבעל הספינה עליו אלא תרעומת: לאגורה. להשכירה לאחרים: רפסא דספינה. ריעוע הספינה שמתרועעת בהולאת חבילות והנכסת חבילות: דפרקה לעועייה גבוי. חצי הדרך הוסיף לתת בה חבילות שהיו לו לשם והוא התנה מתחילה לך ליתן במונה כאשר יראה והשכר לפי חשבון המשואות והדרך הלך נתן לו שכר מוספת המשאוי של חצי הדרך: משום שניו דעשא. הייתי סבור ללכת מהר ולחזור מהר: לאשלא יסירשא. לךרף אני לקנות חבילים ביוקר כאן שכהספינה מכבדת לךרף להפליגה אל אמעית הגהר למקום מים עמוקים שלא תהא גוף הדעתני חבילים ארוכים ואתה לא הדעתני שאכניס חבילים הנרשים לה: מהר נמי לעכב. השובר שלא ייחא עליה אלא מוונת של יום אחד: מאוונת לאוונת. ממלון לילה למלון לילה: למערה. לחזור ולשאלו בעיר מי מוכר מוונת: ואשא בין גדולה ובין קטנה. פסק לרכוב עליה אשה מרכיב עליה כל אשה שירצה בין שהיא גדולה ובין שהיא קטנה: פששא מניקא. שהיא שני גופים והוולד כנד אמרת מרכב עם וולדה: מעוברת. דחד גופא הוא מיבעיא: ש"מ. מדקמתי אפילו מעוברת דמשמע שהמעוברת כבדה מן הריקיות: האי בניימא דג הנמכר בשוק במשקל: אכרשא תקלה. לפי כרישה כובדה אם כרישה גדול משקלה יותר: למקא וממכר. אם רחית דג שכרישו גדול לא תקנהו במשקל אלא אם כן יוציא את מעיו: ממני

א"י אתה מוצא אלא בין זה וספינה זו. דהמוחזק יאמר לחבירו לית לך גבאי ולא מידי דקיים תנאך ואת דמ"מ אם נתן כל השכירות אמאי לא יעול השובר שכר דחצי הדרך שלא הלך וכי בשביל שמסיר מוחזק יריחא ועוד דשכירות ולמה יספד השובר שכר חצי הדרך שלא הלך וי"ל כיון שנתן לו שכרו תרצה שיהא שלו לאלתר אע"ג דאיה משתלמת אלא לנסוף לדעת כן נתנו שיהא שלו לאלתר אם לא יסאר בו וריב"ם פ"י הא דפרין נקפיה סהס ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן לא פריך אלא אמאי לא לא יתן חצי הדרך שכר הלך אבל שכר חצי הדרך שלא הלך פשיטא שלא יתן כיון שהוא אנוס מ"מ אהא דקמתי אם נתן לא יעול דמשמע דלא יעול כלל אפילו שכר חצי הדרך שלא הלך לן קשה ליה דכיון שהיא מוחזק ומזומן לקיים תנאו יחא ליה שלא יחזיר כלל ומשני כיון זה וספינה זו דמאן דתפיס לא מפיקין מיניה דהמוחזק יאמר לחבירו כיון שאיך יכול לקיים תנאך מולך גרס המוציא מחבירו עליו הראיה: אשלא ספינה סהס ויין סהס חולקין גהא מספקא ליה לריב"ם אם חולקין שכר חצי הדרך שהלך דוקא ונתן ריעיית או חולקין כל השכירות ויתן שכר הדרך כיון שכר הלך ועדיין מוזמן לקיים תנאו: בוליה אגרא בעי דמיחב דיה. לא דוקא כוליה אלא כלומר כפועל בטל:

דפרקיה ליעועייה בגייה. פ"י בקוטרס שהוסף המשא חצי הדרך וקשה דהוה ליה למימר פריך לה כיון שממקום אחר היה פורק לספינה ועוד דקאמר ושינוי דעמא מה מפקוד דכל שכן טוב לו שמרויח יומר ור"ח פירש דפרקיה לעועייה שמוכר סחורה שפסיה לאחר היינו שינוי דעת כי שמה זה אדם הקונה הוא אדם קשה א"י לאשלא יתירא שרין חבילים להוציא כליש של ראשונים ולהכניס של אחרונים ואת אמאי מוקי לה הכי נימא לעולם דשכיח לאגורי וכ"מ מצי תרעומת איכא משום שינוי דעמא וי"ל כיון דמסוקי טעמא דרפסא דספינה מו לא מצי למימר הכי דענתא מעלייתא הוא וריב"ם פ"י דהכי קאמר לעולם דשכיח לאגורי וליכא רפסא דספינה דאירי דפרקיה לעועייה בגייה כלומר שהמיר חבילה בחוך הספינה והוציא על יד על יד וכן אחרון שהכניס סחורה במעט מעט דלא רפסא ספינה ותרעומת הוי משום שינוי דעת שלא הורגל עם זה האחר ולא ידע להתנהג לפי דעתו אי נמי לאשלא יתירא שאם ירצה זה במשא יטערך לקנות כאן ביוקר חבילים חוקים כי אם היה יודע דביתו היה קונה שם דנמים מועטים וליכא אלא תרעומת דלאו טענה מעלייתא היא שכנגד זה מריחא שטעל שכר יותר מחבילה מחמת גודלה: בסורתו. ר"ח גריס כהו כהו כהו שמיח מראשיתו דכסת הוא הקטן וכן הוא הגדול כדמתן במסכת [כלים] (פכ"ח מ"ה) כר שעשאו סרין וכסת שעשאה מטפתיה: מאוונת לאוונת. א"י דשכיח למכור ולמזון אפילו חצי היום אם כן למה מניח חמר מוונת של כל היום ומעיקרא דקאמר אי דשכיח למזון חמר נמי לעכב ה"מ למימר שובר נמי לעכב לחמר להניח מוונת כלל של אותו היום כיון דשכיח בכל מקום למזון מדלח קאמר אי דשכיח מאוונת לאוונת אלא לא חש להאריך כל כך: אשה בין גרויה ובין קטנה. בלא לא רצה לשנות בין קטן בין גדול משום דגברי שיהא גבוליה ופשיטא דאדעתא דגדול נמי אגריה ויהליה: השתא מניקה אמרת דרכבה מעוברת מבעיא. כן גרסת הספרים ואין נראה לר"ת דלין זה פירכא דזו ואף זו קמתי ועוד דלין מתיישב שפיר לפי גרסא זו הא דקאמר ש"מ בנייתא אגב כרישה תקלה וע"כ נראה לו כגירסא שמאל השתא מעוברת אמרת לין מניקה מבעיא דאשה מעוברת כבדה יותר ממניקה עם בנה לפי שהיא נושא את עלמו ומיקל אבל כשהוא נבעי אמו מכבד ואכריה כבדים עליה וגם מליאה דם והשתא א"ש הא דקאמר שמע מינה בנייתא אגב כרישה תקלה שאם היה חולה לה לא יכבד כ"כ בין הכל ויש ליישב גירסת הספרים ומכל מקום פריך דלא שפיר דלא כה"ג למתני זו ואף זו כיון דליתיה בכלל מאי דקאמר בסוף כמו בני מפנין ארבע וחמש קופות הספרים (שם ד' קט): דפרין חמש מפנין ארבע מיבעיא ומשני ארבע וחמש כדאמרי אינשי אבל אי לא הכי אמרי אינשי לא שפיר לשנויי דזו ואף זו קמתי כיון דארבע בכלל חמש אלא שמוסיף סוהבא נמי מעוברת שהיא גוף אחד בכלל מניקה שהם שני גופים וקאמר ש"מ בנייתא אגב כרישה תקלה פ"י מדקמתי ברישא בין גדולה ובין קטנה ויכלל זה נמי יש במשמע בין גסה ובין דקה ולמאי איצטריך למתני ואפילו מעוברת דהיינו נמי גסה דגוף אחד הוא אפילו למ"ד שובר לאו ירך אמו הוא לענין לשון בני אדם במשא ובמתן שהסבים הם גוף אחד אלא דאי שמע מינה דגסה מחמת עיבור כבדה יותר מגסה מחמת עממה כי העובר מכבד: היכא

הוא מיבעיא: ש"מ. מדקמתי אפילו מעוברת דמשמע שהמעוברת כבדה מן הריקיות: האי בניימא דג הנמכר בשוק במשקל: אכרשא תקלה. לפי כרישה כובדה אם כרישה גדול משקלה יותר: למקא וממכר. אם רחית דג שכרישו גדול לא תקנהו במשקל אלא אם כן יוציא את מעיו: ממני

מעוברת דמשמע שהמעוברת כבדה מן הריקיות: האי בניימא דג הנמכר בשוק במשקל: אכרשא תקלה. לפי כרישה כובדה אם כרישה גדול משקלה יותר: למקא וממכר. אם רחית דג שכרישו גדול לא תקנהו במשקל אלא אם כן יוציא את מעיו: ממני

דפרקיה ליעועייה בגייה. פ"י בקוטרס שהוסף המשא חצי הדרך וקשה דהוה ליה למימר פריך לה כיון שממקום אחר היה פורק לספינה ועוד דקאמר ושינוי דעמא מה מפקוד דכל שכן טוב לו שמרויח יומר ור"ח פירש דפרקיה לעועייה שמוכר סחורה שפסיה לאחר היינו שינוי דעת כי שמה זה אדם הקונה הוא אדם קשה א"י לאשלא יתירא שרין חבילים להוציא כליש של ראשונים ולהכניס של אחרונים ואת אמאי מוקי לה הכי נימא לעולם דשכיח לאגורי וכ"מ מצי תרעומת איכא משום שינוי דעמא וי"ל כיון דמסוקי טעמא דרפסא דספינה מו לא מצי למימר הכי דענתא מעלייתא הוא וריב"ם פ"י דהכי קאמר לעולם דשכיח לאגורי וליכא רפסא דספינה דאירי דפרקיה לעועייה בגייה כלומר שהמיר חבילה בחוך הספינה והוציא על יד על יד וכן אחרון שהכניס סחורה במעט מעט דלא רפסא ספינה ותרעומת הוי משום שינוי דעת שלא הורגל עם זה האחר ולא ידע להתנהג לפי דעתו אי נמי לאשלא יתירא שאם ירצה זה במשא יטערך לקנות כאן ביוקר חבילים חוקים כי אם היה יודע דביתו היה קונה שם דנמים מועטים וליכא אלא תרעומת דלאו טענה מעלייתא היא שכנגד זה מריחא שטעל שכר יותר מחבילה מחמת גודלה: בסורתו. ר"ח גריס כהו כהו כהו שמיח מראשיתו דכסת הוא הקטן וכן הוא הגדול כדמתן במסכת [כלים] (פכ"ח מ"ה) כר שעשאו סרין וכסת שעשאה מטפתיה: מאוונת לאוונת. א"י דשכיח למכור ולמזון אפילו חצי היום אם כן למה מניח חמר מוונת של כל היום ומעיקרא דקאמר אי דשכיח למזון חמר נמי לעכב ה"מ למימר שובר נמי לעכב לחמר להניח מוונת כלל של אותו היום כיון דשכיח בכל מקום למזון מדלח קאמר אי דשכיח מאוונת לאוונת אלא לא חש להאריך כל כך: אשה בין גרויה ובין קטנה. בלא לא רצה לשנות בין קטן בין גדול משום דגברי שיהא גבוליה ופשיטא דאדעתא דגדול נמי אגריה ויהליה: השתא מניקה אמרת דרכבה מעוברת מבעיא. כן גרסת הספרים ואין נראה לר"ת דלין זה פירכא דזו ואף זו קמתי ועוד דלין מתיישב שפיר לפי גרסא זו הא דקאמר ש"מ בנייתא אגב כרישה תקלה וע"כ נראה לו כגירסא שמאל השתא מעוברת אמרת לין מניקה מבעיא דאשה מעוברת כבדה יותר ממניקה עם בנה לפי שהיא נושא את עלמו ומיקל אבל כשהוא נבעי אמו מכבד ואכריה כבדים עליה וגם מליאה דם והשתא א"ש הא דקאמר שמע מינה בנייתא אגב כרישה תקלה שאם היה חולה לה לא יכבד כ"כ בין הכל ויש ליישב גירסת הספרים ומכל מקום פריך דלא שפיר דלא כה"ג למתני זו ואף זו כיון דליתיה בכלל מאי דקאמר בסוף כמו בני מפנין ארבע וחמש קופות הספרים (שם ד' קט): דפרין חמש מפנין ארבע מיבעיא ומשני ארבע וחמש כדאמרי אינשי אבל אי לא הכי אמרי אינשי לא שפיר לשנויי דזו ואף זו קמתי כיון דארבע בכלל חמש אלא שמוסיף סוהבא נמי מעוברת שהיא גוף אחד בכלל מניקה שהם שני גופים וקאמר ש"מ בנייתא אגב כרישה תקלה פ"י מדקמתי ברישא בין גדולה ובין קטנה ויכלל זה נמי יש במשמע בין גסה ובין דקה ולמאי איצטריך למתני ואפילו מעוברת דהיינו נמי גסה דגוף אחד הוא אפילו למ"ד שובר לאו ירך אמו הוא לענין לשון בני אדם במשא ובמתן שהסבים הם גוף אחד אלא דאי שמע מינה דגסה מחמת עיבור כבדה יותר מגסה מחמת עממה כי העובר מכבד: היכא